

FORMINDSKEDE FINGRE¹²⁴ FOR HIDSSENDE
FOR KÅDE GAMLE KONER. ANNE VRIDER SIG, FLO
SNOR SIG UD – MEN KAN DE LASTES FOR DET?

– Enhankede horkan, sagde han og smilede grumt. Det pirret
mig, må jeg sige.

– Pirrede også de to gamle, sagde Myles Crawford, hvis
vi kendte hele sandheden som Gud den Almægtige gør.

¹²⁴. Formindskede fingre: Hentyder til at fingrene på Nelsonstatuen der var af sand-
sten, var forvitrede.

8

Ananasklumper, citronslikkkepinde, brystsukker. En sukker-
klæbrig pige var ved at fylde skovfulde af flødefarvede bolcher
op til en Christian Brother¹. En eller anden skoleudflugt. Skidt
for deres mavser. Bolche- og konfektfabrikant, kongelig hofleve-
randør. Konge. Gud. Bevare. Vor. Sidder på sin trone og sutter
røde bolsjer hvide².

En dyster, ung mand fra K. F. U. M. der vagtsomt holdt ud kig
mellem de varme, søde dufte fra Graham Lemons butik, stak en
løbeseddel i hånden på Mr. Bloom.

Hjerte til hjerte taler.

Blo ... Mig? Nej.

Lammets blod.

Hans langsomme fødder bragte ham vandrede mod floden
mens han læste. Er du frelst? Alle bliver vasket i lammets blod.
Gud ønsker blodoffer. Fødsel, hymen, martyri, krig, grund-
læggelse af en bygning, slagtoffer, nyrebrændoffer, druidernes
altre. Elias kommer³. Dr. Alexander Dowie⁴, genopretter af
kirken i Zion, kommer.

Han kommer! Han kommer!! Han kommer!!!

Alle er hjerteligt velkommen

1. Christian Brother: Se kap. 6, note 54 med henv.
2. Sidder på sin trone og sutter røde bolsjer hvide: Det er kong Edward VII der
sutter røde bolsjer ("red jujubes"), jf. også kap. 15, note 532.
3. Elias kommer: Profeten Elias omtales bl.a. i 1. Kongernes bog kap. 17 og i
2. Kongernes bog kap. 2. Han spiller en væsentlig rolle i Det nye Testamente som en
bebuder af Jesus. I Malakias 3, 23-24 hedder det: "Se, jeg sender profeten Elias til jer,
før Herrens dag kommer, den store og frygtelige. Han skal vende fædres hjerte til
deres sønner og sønners hjerte til deres fædre, så jeg ikke skal komme og slå landet
med forbandelse".
4. Dr. Alexander Dowie: John Alexander Dowie (1847-1907), prædikant, født i
Skotland, præst i Australien og senere USA hvor han i Chicago stiftede Zion
Tabernacle, senere Christian Catholic Church in Zion. Dowie var ofte under mistan-
ke for økonomiske uregelmæssigheder til egen fordel. Han blev afsat af sine medpræ-
dikanter i kirken i 1905 på grund af mistanke om polygami og økonomiske uregel-
mæssigheder.

Velbetalt fidus. Torry og Alexander⁵ sidste år. Polygami. Hans kone vil snart få sat en stopper for det. Hvor stod den annonce fra et eller andet firma i Birmingham det selvløsende krucifiks? Vor Frelser. Vagne op i nattens dyb og se ham hængende på væggen. Peppers genfærdside⁶. Iern Nagler Rammet I⁷.

Fosfor skal det gøres med. Hvis man lader en stump torsk stå, for eksempel. Jeg kunne se det blålige sølvskær over det. Den nat jeg gik ned til spisekammeret i køkkenet. Bryder mig ikke om alle de lugte derinde der bare venter på at fare ud. Hvad var det hun ønskede sig? Malagarosiner. Tænkte på Spanien. Før Rudy blev født. Fosforescensen, det der blåligt grønlig. Meget godt for hjernen.

Fra Butlers hjørneejendom ved monumentet kiggede han ned ad Bachelor's Walk. Dedalus' datter stadig der uden for Dillons auktionslokaler. Skal nok være ved at sælge ud af nogle gamle møbler. Kendte hende straks på øjnene fra faderen. Snuser rundt og venter på ham. Et hjem opløses altid når moderen falder væk. Femten børn fik han. Fødsel hvert år om trent. Det står i deres teologi, ellers vil præsten ikke tage den stakkels kvinde til skrifte, syndsforladelsen. Vorder frugtbar og mangfoldige⁸. Har man nogen sinde hørt mage til idé? Spiser én ud af huset. Selv har de ingen familie at ernære. Lever af landets fedme⁹. Deres vinkældere og spisekamre. Kunne godt lide at se dem holde den strenge Jom Kippur-faste¹⁰. Korsmærkede Langfredagsboller. Et måltid og en forfriskning af frygt for at han skulle falde sammen på altret. En husholder

5. Torry og Alexander: To amerikanske prædikanter der var i England 1903-05 og også besøgte Irland.

6. Peppers genfærdside: Et cirkustrick med spøgelser der blev frembragt ved hjælp af fosforescerende lys.

7. Iern Nagler Rammet I: O.t.: "Iron nails ran in". Vittighed på betydningen af INRI (Iesus Nazarenus Rex Judaeorum).

8. "Vorder frugtbar og mangfoldige": Jf. 1. Mosebog, 1:28: "Bliv frugtbar og talrige, opfyld jorden, og underlæg jer den..." (1992-overs.). "Og Gud velsignede dem, og Gud sagde til dem: "Vorder frugtbar og mangfoldige, og opfyld jorden" (1871-overs.).

9. "Lever af landets fedme": 1. Mosebog 45: 18: [Farao til Jakobs sønner] "I skal hente jeres får og jeres familier og komme ned til mig. Jeg vil give jer alt godt i Egypten, så I kan leve af landets overflod!" (1992-overs.). "Hent eders Fæder og eders Familier og kom hid til mig, så vil jeg give eder det bedste, der er i Ægypten, og I skal nyde Landets Fedme" (1931-overs.).

10. Den strenge Jom Kippur-faste: Den jødiske forsoningsfest, jf. 3. Mosebog, 16: 29: "Dette skal være en eviggyldig ordning for jer: I den syvende måned, på den tiende dag i måneden, skal I spæge jeres legeme, og I må ikke udføre noget arbejde; der gælder både landets egne og de fremmede, der bor som gæst blandt jer."

ske hos en af disse fyre hvis man kunne stykke det sammen fra hende. Men man ville aldrig få noget samlet fra hende. Ligesom at få skillinger fra ham. Skaffer sig livets goder. Ingen gæster. Meter sin egen kage. Gransker nøje sin egen opførelse. Medbring selv brød og smør. Hans velærværdighed: hold tand for tunge!

Gode Gud, den stakkels piges kjole hænger i tjavser. Underernærer ser hun også ud. Kartoffler og margarine, margarine og kartofler. Det er først bagefter de føler det. Det er på den praktiske prøve det kommer an. Undergraver konstitutionen.

Da han satte foden på O'Connell Bridge, steg en støvbold af røg op fra brystværnet. Pram fra bryggeriet med porter til eksport. England. Havluften spolerer den, har jeg hørt. Ville være interessant en dag at få et adgangskort gennem Hancock til at besøge bryggeriet. En veritabel verden for sig selv. Store kar med porter vidunderligt. Også rotter kommer ind. Drikker så de svulmer op og bliver lige så store som en collie der flyder ovenpå. Døddrukne i porter. Drikker til de brækker sig igen ligesom mennesker. Tænk om du drak det! Rotter: potter. Nå ja, naturligvis, hvis vi vidste alt.

Han kiggede ned og så mågerne flakse og kredse i flugt mellem de nøgne kajmure. Barsk vejr udenfor. Hvis jeg kastede mig ned her? Reuben J's søn må have slugt mere end nok af det kloakvand. En og otte pence for meget. Hhhhm. Det er den pudsige måde han kommer frem med det. Ved også hvordan man skal fortælle en historie.

De kredsede lavere. Spejder efter fourage. Vent lidt.

Han smed en sammenkrøllet papirskugle ned mellem dem. Elias toogtredive fod per sekund kommer¹¹. Ikke det mindste. Kuglen vippede uanset på strømmen af dønninger og flød videre mellem propillerne. Ikke så store fjolser. Også den dag jeg kastede den gamle kage ud fra Erin's King, samlede den op halvtreds meter agterude i kølvandet. Lever af lykketraf. De kredsede og flaksede.

Mågen, mager af sult

Svæver over vandet smilt.

11. Elias toogtredive fod per sekund kommer: Reference til den acceleration som jorden giver et faldende legeme, jf. kap. 5, note 8.

223

222

Det er således digrere skriver, lyde der ligner hinanden. Men Shakespeare rimer da ikke: blankvers. Sprogets regelmæssige fald er det. Tankerne. Højtidelige.

*Hamlet, Jeg er din faders ånd
dømt til en tid at gå igen på jorden*¹²

- To æbler for en penny! To for en penny!
Hans blik gled hen over de skinnende æbler i trætte rækker i hendes stude. Australiske må de være på denne årstid. Blanke skaller: polerer dem med en klud eller et lommeørklæde.

Vent. De stakels fugle.
Han gjorde atter holdt og købte hos den gamle æblekone to Banburykager¹³ for en penny, brød den sprøde dej i stykker og kastede stumperne ned på Liffey. Se bare? Mågerne strøg tavse, først to, så alle ned fra højderne og kastede sig over byttet. Væk. Hver en bid. Efter at have bemærket deres listige grådighed rystede han kagestøvet af hænderne. Det havde de ikke ventret. Manna. Lever af fisk, de har trannet kød, alle havfugle, måger, svømmesnepper. Svaner fra Anna Liffey¹⁴ svømmer undertiden herved for at pudse sig. Om smagen kan det ikke diskuteres. Gud ved hvordan svanekød er. Robinson Crusoe måtte leve af dem.

De kredsedde med let basken af vingerne. Jeg kaster ikke mere ud. En penny et nok. Mange tak til smedens kat. Ikke engang et skrap. De spreder også mund- og klovsyge. Hvis man prop- per en kalkun med, lad os sige, kværnede kastanjer, kommer den til at smage af det. Spis svin som et svin. Men hvorfor er saltvandsfisk så ikke salte? Hvordan kan det være?

Hans øjne søgte et svar i floden og så en robåd der lå for anker og dovent vippede sin plakatbærende side på blanke dønninger.

12. Hamlet, Jeg er din faders ånd/ dømt til en tid at gå igen på jorden, Bloom citerer *Hamlet* I, 5, 9-10, men ikke helt rigtigt, idet han siger "på jorden" og ikke som hos Shakespeare "i nattem": "I am thy fathers spirit, / Doom'd for a certain term to walk the night" (Jeg er din faders ånd/ dømt til en tid at gå igen i nattem, Brunss overs.).
13. Banburykager: Kager der oprindeligt kommer fra Banbury i Oxfordshire, lavet af en dej med indbagte korender.
14. Anna Liffey: Floden Liffey, Anna kommer af det irske "abhainn", et almindeligt kaldenavn for en flod (P.W. Joyce, *Origin and History of Irish Names of Places*, I, s. 461).

224

Det er en god idé. Mon han betaler leje til kommunen? Hvor- dan kan man egentlig eje vand? Det flyder jo altid i en strøm, aldrig det samme, livets strøm, som vi sporer. Fordi livet er en strøm. Alle slags steder er gode til reklamer. Den dryppert-kvak- salver plejede at få sine klæbet op på alle pissoirer. Nu ser man den aldrig mere. Strengt fortrølligt. Dr. Hy Franks. Kostede ham ikke en rød øre ligesom Maginni, danselæreren, der reklamere- de for sig selv. Fik nogle fyre til at klæbe dem op eller klæbede dem selv op for den sags skyld i smug, når han løb ind for at løсне en knap. Natteravn. Også lige stedet. POST NO BILLS. POST NO PILLS. En eller anden fyr med en dårlig der svi- et.

Hvis han ...?

Åh!

Hva'?

Nej Nej.

Nej, nej. Det tror jeg ikke. Det ville han da ikke!

Nej, nej.

Mr. Bloom bevægede sig fremad og vendte sine bekymrede øjne op efter. Tænk ikke mere på det. Over ét. Tidskuglen på taget af Ballast Office er faldet. Dunsinkt¹⁵. Fascinerende lille bog, som sir Robert Ball¹⁶ har skrevet. Parallakse¹⁷. Jeg forstod det aldrig helt. Der går en præst. Kunne spørge ham. Par det er græsk: parallel, parallakse. Med ham pik huse kaldte hun det, indtil jeg fortalte hende om sjælevandring. Åh, sludder.

Mr. Bloom smilede åh, sludder til to vinduer i Ballast Office. Hun har ret når alt kommer til alt. Kun store ord for alminde- lige ting på grund af lyden. Egentlig vittig er hun ikke. Kan

15. Tidskuglen på taget af Ballast Office er faldet. Dunsinkt: Tidskuglen på taget af Dunsink Office faldt kl. 13 Greenwich tid (GMT, nu UTC). Irsk tid (Dunsink tid) var 25 minutter bagud i forhold til GMT. Klokken var derfor 12.35 Dunsinkt id da tidskuglen faldt. Bloom korrigerer senere sig selv ("Nu jeg kommer til at tænke på det, den kugle faldt efter Greenwich").

16. Robert Ball er bl.a. forfatter til bogen *The Story of the Heavens (Himmelrummets Historie)* (1885) som står i Blooms reel, jf. kap. 17, s. 951.

17. Parallaxen er vinklen mellem to sigtelinjer til et himmellegeme, fx vinklen mellem en sigtelinje fra jordens centrum og linjen fra dets sted hvor man befinder sig på jordens overflade.

225

også være primitiv. Buse ud med hvad jeg netop tænkte på. Dog, jeg ved ikke rigtigt. Hun plejede at sige om Ben Dollard¹⁸ at han havde en basstemme som om tonerne kom fra en tønne. Han har ben som tøndet, og man skulle tro han sang i en tønne. Det er da vittigt. De plejede at kalde ham Big Ben. Ikke halvt så vittigt som at kalde ham Ben-bastønne. Appetit som en albattros. Gør let kål på en hel oksemørbrad. Er mand for at sætte en stor mængde øl til livs, helst øl fra Bass-bryggeriet¹⁹. Bastønne. Ikke sandt! Det hele passer sammen.

En procession af sandwichmænd i hvide bluser marcherede langsomt imod ham langs med rendestenen; tværs over skiltene sås skarlagensrøde bæltre. Til sportpris. De minder om den præst i formiddags: vi har syndet, vi har sonet. Han læste de skarlagensrøde bogstaver på deres fem høje, hvide hatter: H. E. L. X. S. Wisdom Hely's. Y'et der var kommet bagud, trak en humpel brød frem under forskiltet, proppede den i munden og tyggede mens han gik videre. Vort vigtigste næringsmiddel. Tre shillings om dagen for at vandre langs med rendestenen, gade efter gade. Holder lige hovedet oven vande, brød og vælling. De er ikke fra Boyl. nej, M'Glades folk. Giver ingen øget omsætning. Jeg foreslog ham en gennemsigtig udstillingsvogn med to smarte piger der sad indenfor og skrev breve, kopibøger, konvolutter, klatpapir. Jeg tør vædde på det ville have slået an. Smarte piger som skriver noget, fanger straks øjet. Enhver ville brænde efter at vide hvad hun skrev. Man får tyve af dem rundt om sig hvis man stirrer på ingenting. Vil have en finger med i spillet. Også kvinder. Nysgerrighed. Saltstøtte. Ville naturligvis ikke have den fordi han ikke havde fået idéen først. Eller den blækflaske med en falsk blækklat af sort celluloid. Hans idéer til annoncer er på linje med Plumtrees dåsemad under nekrologerne, afdelingen for koldt kød. Overgås ikke. Hvad behøver I? Vore konvolutter. Hej, Jones, hvor skal De hen? Har ikke tid, Robinson, jeg skal skynde mig hen for at købe det eneste pålidelige blækviskelæder *Kansell* der fås hos Hely's Ltd, Dame Street 85. Godt jeg ikke har mere med den samling at gøre. Det var fandens til job at samle penge ind fra disse klostre.

18. Ben Dollard: Se kap. 6, note 12 samt kap. 10, s. 361 ff., og kap. 11, s. 390 ff.

19. Bass-bryggeriet: Se kap. 11, note 82.

Tranquillaklosteret. Der var en rar nonne der, virkeligt et sødt ansigt. Sløret klædte hendes beskudne hoved. Søster? Søster? Jeg er sikker på hun havde kærestesorg efter udtrykket i øjne. Meget svært at købslå med en kvinde af den type. Jeg forstyrrede hende i hendes andagter den morgen. Men glad for at komme i kontakt med verden udenfor. Vor store dag sagde hun. Festen for Vor Fru af Karmels Bjerg²⁰. Også et sødt navn: karamel. Hun vidste at jeg, jeg tror hun vidste på den måde hun. Hvis hun havde giftet sig, ville hun have ændret sig. Jeg tror de virkelig manglede penge. Stegte alligevel alting i det bedste smør. Ingen svinefedt til dem. Mit hjerte krymper sig ved at spise stegefedt. De nyder at smøre sig indvendig og udvendig. Molly smagte det, hendes slør var oppe. Søster? Pat Claffey, pantelånerens datter. Det var en nonne, siger man, som opfandt pigtråden.

Han gik over på den anden side af Westmoreland Street da apostrof-S var trasket forbi. Rover cykelforretning. Disse løb foregår i dag. Hvor længe er det siden? Det år Phil Gilligan døde. Vi boede i Lombard Street West. Vent lidt: var hos Thoms. Fik arbejdet hos Wisdom Hely det år vi blev gift. Seks år. For ti år siden: fireoghalvfems døde han, ja, det er sandt, den store brand hos Arnotts²¹. Val Dillon var borgmester²². Glencree-middagen²³. Rådmand Robert O'Reilly der tømte portvinen ud i sin suppe førend signalet til at spise var givet. Bobbob, slubrede det i sig til den indre rådmand. Tyggede som et tærskværk. Hav trak for gaven som vi nød, for mad og drik, for dagligt brød. Milly var et barn dengang. Molly havde den elefantgrå dragt på med de omspundne kvaster. Skræddersyet med stofknapper.

20. Vor Fru af Karmels Bjerg: Tranquillaklosteret er grundlagt af karmelitterordenen der blev stiftet ca. 1165 på Karmels Bjerg i Palæstina. På Karmels Bjerg fandt den store styrkeprøve mellem profeten Elias og hans hedenske modstander sted, jf. 1. Kongebog, kap. 18. Prøven gik ud på at få Herren Israels Gud, respektive Ba'al til at tænde et brændoffer. Elias vandt, og Ba'al-præsterne blev dræbt af Elias.

Karmelitterne afholder den 16. juli en fest for et scapular (en dragt) til minde om at Jomfru Maria i 1251 har skænket denne dragt til ordenens generalprior med det løfte at den der bærer den ved sin død, skulle undgå de evige flammer.

21. Firmaet Arnotts bygninger brændte ned til grunden i maj 1894.

22. Val Dillon var borgmester: Valentine Blake Dillon (1845-1904), Dublins borgmester 1894-95, se kap. 10, note 47, og kap. 18, s. 1006 ("øverborgmesteren havde ledt mig på mig med sine identlige øjne Val Dillon den store stud").

23. Glencree-middagen: Valgørenhedsmiddag til fordel for St. Kevins opdragelsesanstalt i Glencree, ca. 18 km syd for Dublin.

Hun brød sig ikke om den fordi jeg forstuvede foden den første dag hun havde den på ved korets udflygt til Sugarloaf-bjerget. Som om det Gamle Goodwins høje hat der var repareret med noget klæbrigt stof. Også fluernes udflygt. Hun har aldrig haft en dragt på der sad over ryggen som den. Passede som en handske, skuldre og hofte. Var netop begyndt at blive godt rund. Kaninpostej fik vi den dag. Folk kiggede efter hende.

Lykkelig. Lykkeligere dengang. Hyggelig lille stue var der med det røde tapet. Fra Dockrells, én og ni pence pr. dusin. Millys badeaften. Den amerikanske sæbe jeg købte: hyldebloomst. Hyggelig duft fra badevandet. Morsom så hun ud når hun var sæbet ind over det hele. Også velskabt. Nu fotografiering. Stakkels papas atelier til daguerreotypier som han fortalte mig om. Nedarvet smag.

Han vandrede videre langs med kantstenen.

Livets strøm. Hvad var det han hed den fyr med det præsteagtige udseende der altid skævede ind når han gik forbi? Myge øjne, kvinde. Kiggede ind hos Citrons i Saint Kevin's Parade. Pen et eller andet. Pendennis? Min hukommelse er ved at blive. Pen ...?²⁴ Naturligvis, det ligger år tilbage. Støjen fra sportvognene sandsynligvis. Nuvel, når han ikke kunne huske til lidsmandens navn som han ser hver eneste dag.

Bartell d'Arcey²⁵ var tenoren der netop var ved at komme frem dengang. Fulgte hende hjem efter prøverne. Indbildsk fyr med vikset overskæg. Gav hende den sang *Vinde som blæser fra syden*²⁶.

Blæsende aften var det da jeg gik ud for at hente hende, der var det møde i logen om disse lotterisedler, efter Goodwins koncert i borgmesterens bolig i spisesalen eller egetræsrummet. Han og jeg bagefter. En side med hendes noder blæste ud af hånden på mig og op mod gymnasiets gittrærkværk. Et held, det ikke. Den slags ting ødelægger virkningen af en aften for

hende. Professor Goodwin foran tog hende under armen. På sine rystende skanker, stakkels gamle sut. Hans afskedskoncerter. Absolut sidste optræden offentligt. Det kan blive i måneden, og det kan blive for evigt. Husker hun lo imod blæsten med stormkraven slået op. Pustet på hjørnet af Harcourt Road husker jeg. Brrruuud! Blæste alle hendes frakkeskøder op, og hendes boa var lige ved at kvæle gamle Goodwin. Hun fik vinkelig røde kinder i vinden. Husker da vi kom hjem, og jeg ragede op i ilden og stegte disse lunser af fårekød til hendes aftensmad med den chutneysovs hun satte pris på. Og den afbrændte rom. Kunne se hende i soveværelset fra kaminen ved at hægte stiverne i korsettet af: hvidt.

Susen og sagte klask fra korsettet da det havnede på sengen. Altid varmt efter hende. Holdt altid af at slippe ud af det. Sad bagefter oppe til henad to og tog hårnåle ud. Milly godt puttet i sin vissefulle. Lykkelig. Lykkelig. Det var den nat ...

– Næh, Mr. Bloom, goddag?

– Åh, goddag Mrs. Breen, hvordan står det til?

– Det nytter jo ikke at klage. Hvordan har Molly det for tiden? Har ikke set hende i evigheder.

– I bedste velgående, sagde Mr. Bloom muntert. Milly har fået ansættelse nede i Mullingar, De ved.

– Det må jeg sige! Er det ikke dejligt for hende?

– Jo. Hos en fotograf dér. De kommer glimrende ud af det med hinanden. Og hvordan går det med Dem og Deres?

– Alle er raske og æder os ud af huset.

Hvor mange er det, hun har? Ingen ny i sigte.

– De er i sort ser jeg. De har vel ikke...?

– Nej, sagde Mr. Bloom. Jeg kommer netop fra en begravelse. Vil dukke op hele dagen, kan jeg regne med. Hvem er død, hvornår og hvad døde han af? Kommer igen ligesom en falsk mønt.

– Det siger De ikke, sagde Mrs. Breen. Jeg håber da ikke det var nogen fra den nære familie.

Kan lige så godt tage hendes deltagelse med.

– Dignam, sagde Mr. Bloom. En gammel ven af mig. Han døde ganske pludseligt, stakkels fyr. Hjerterproblemer, tror jeg. Begravelsen var her i formiddags.

24. Pen et eller andet. Pendennis? Min hukommelse er ved at blive. Pen ...? Bloom kommer senere i tanken om navnet, se dette kap., note 107.

25. Bartell d'Arcey synger *The Lass of Aughrin* i novellen *The Dead* (De Døde) i *Dubliners*.

26. Vinde som blæser fra syden: "O winds that blow from the south/ sighing so soft, and low/ Whisper your secret sweet/ Whisper and I shall know" fra sangen *Whisper, and I Shall Hear*, tekst af G. Hubi Newcombe og musik af M. Piccolomini.

*Din begravelse er i morgen
Mens du vandrer gennem rugen?²⁷
Diddeldiddel dumdum
Diddeldiddel ...*

- Trist at miste gamle venner, sagde Mrs. Breens kvindeøjne melankolsk.

Nu er det nok om det. Bare: roligt; manden.

- Og Deres herre og mester?

Mrs. Breen så op med sine kønne øjne. Dem har hun i hvert fald ikke mistet.

- Nævn ham ikke! sagde hun. Han kan jage en skræk i livet på en klapperslange. Nu er han derinde med sine lovbøger for at hitte ud af loven om ærekrænkelser. Han bliver en pind til min ligkiste. Vent lidt, så skal jeg vise Dem noget.

Varme dunster fra forloren skildpadde og damp fra nybagte vandbakkelsestrømmede ud fra Harrisons. Den tunge mid-dagslugt kildrede Mr. Bloom i det øverste af halsen. Til en god kagedej hører smør, det bedste mel, Demerarasukker, ellers vil man smage det sammen med varme. Eller er det fra hende? En gadedreng på bare fødder havde stillet sig over risten og indåandede duftene. Dæmper sultens gnaven på den måde. Er det smerte eller velbehag? Middag til en penny. Kniv og gaffel lænket til bordet.

Hun åbnede sin håndtaske, afskallet læder. En hattrenål: burde have en beskytter på den slags. Stikker den i øjet på en fyr i sporvognen. Roder rundt. Åben. Penge. Vær så venlig at tage én. Bliver som djævle hvis de mister en sixpence. Går amok. Manden brokker sig. Hvor er de ti shillings jeg gav dig i mand-dags. Underholder du din lillebrotsfamilie? Et smudsigt lom-metørklæde; medicinflaske. Pastillen der var dødbringende. Hvad er hun ved ...?

- Det må være nymåne, sagde hun, så er han altid så dårlig. Ved De hvad han gjorde forrige nat?

Hendes hånd holdt op med at lede. Hendes øjne fæstnede sig på ham, urolige og vidt åbne, og dog smilende.

²⁷ Din begravelse er i morgen/Mens du vandrer gennem rugen: "Din begravelse er i morgen" er fra en music hall-sang "His Funeral's Tomorrow", "Mens du vandrer gennem rugen" ("While you are coming through the rye") er fra Robert Burns digt "Coming Through the Rye".

- Hvad da? spurgte Mr. Bloom.
Lad hende tale. Se hende lige ind i øjnene. Jeg tror på Dem. Stol på mig.

- Vækkede mig om natten, sagde hun. Han havde haft en drøm, et mareridt.

Dårlig fordøj.

- Sagde at spar es var kommet vandrende op ad trappen.

- Spar es! sagde Mr. Bloom.

Hun tog et sammenfoldet postkort frem fra sin håndtaske.

- Læs det her, sagde hun. Han fik det i morges.

- Hvad er det? spurgte Mr. Bloom og tog kortet. U.D.?

- U.D., ud²⁸, sagde hun. Nogle har ham til bedste. Det er meget grimt af dem, hvem de så er.

- Ja, det er det, sagde Mr. Bloom.

Hun tog kortet igen og sukkede.

- Og nu er han på vej hen til Mr. Mentons kontor. Han vil lægge sag an og kræve ti tusind pund, siger han.

Hun foldede kortet igen, stak det ned i sin rodede taske og smækkede låsen i.

Samme blå kjole som hun havde på for to år siden. Luven er ved at falme. Har kendt sine bedste dage. Pjusket hår over ørerne. Og den umoderne hat uden skygge og med tre gamle vindruer for at bøde på miseren. Luvslikt fornemhed. Hun klædtesig tidligere så smagfuldt. Furer om munden. Kun et års tid ældre end Molly.

Se de øjne den kvinde sendte det gik forbi. Grusomme. Det unfair køn²⁹.

Han så stadig på hende og ventede bag sit blik med at vise sin utilfredshed. Skarpt lugtende forloren skildpadde økse-halesuppe med karry. Jeg er også sulten. Kagesmuler i kjolens udsikring: en lille plet glasur klæbede til hendes kind. Rabar-berkage med masser af fyld, godt med frugt indeni. Josie Powell, som var. Hos Luke Doyle for længe siden. Dolphins Barn, stavelsesgæderne. U.D.: ud.
Skift emne.

²⁸ U.D. ud: O.t.: "U.P. up"; kan referere til udtrykket "it's all up", dvs. det er slut eller løbet er kørt. Postkortet dukker op igen i kap. 12.

²⁹ Det unfair køn: O.t.: "The unfair sex" med reference til udtrykket The fair sex (Det smukke køn) om kvinder.

- Ser De nogen sinde noget til Mrs. Beaufoy, spurgte Mr. Bloom.
- Mina Purefoy? sagde hun.
- Philip Beaufoy tænkte jeg på. Playgoer's Club. Matcham tænker ofte på det mesterkup. Trak jeg i snoren? Ja. Den sidste gerning.
- Ja.
- Jeg så lige ind på hjemvejen for at spørge om hun havde overstået det. Hun er indlagt på fødselsstiftelsen i Hollis Street. Dr. Horne fik hende ind der. Hun har haft veer i tre dage nu.
- Åh, sagde Mr. Bloom. Det gør mig ondt at høre.
- Ja, sagde Mrs. Breen. Og huset fuldt af unger derhjemme. Det er en meget svær fødsel, sagde sygeplejersken til mig.
- Hans alvorlige, medfølende blik fortabte sig i hendes nyheder. Deltagende smækkede han sagte med tungen. Dth! Dth!
- Det gør mig ondt at høre, sagde han. Den stakkel! Tre dage! Det er skrækkeligt for hende.
- Mrs. Breen nikkede.
- Hun blev dårlig i tirsdags ...
- Mr. Bloom berørte blidt hendes albueens snurreben³⁰ for at advare hende:
- Pas på! Lad den mand komme forbi.
- En mager skikkelse skridtede af sted langs kantstenen fra floden og stirrede med et åndsfraværende blik ind i sollyset gennem en monokel med en tyk snor. En ganske lille hat havde så stramt som en kalot et fast greb om hans hoved. Fra hans arm dinglede en sammenfoldet støvfrakke, en stok og en paraply under hans skridt.
- Se godt på ham, sagde Mr. Bloom. Han spadserer altid uden for lygtepælene. Se nu!
- Hvem er han, hvis det er tilladt at spørge, sagde Mrs. Breen. Er han skør?
- Hans navn er Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrel, sagde Mr. Bloom smilende. Sel
- Han har nok af dem, sagde hun. Denis bliver sådan inden længe.

30. Albueens snurreben: O.t. "funnybone", dvs. den del af albuen hvor ulnarisnerven passerer. Ved slag kan komme en særlig, snurrende fornemmelse.

Hun brød pludselig af.

— Der er han, sagde hun. Jeg må efter ham. Farvel. Hills Molly fra mig.

— Det skal jeg, sagde Mr. Bloom.

Han så hende smutte hen imod butiksfacaderne mellem forbi passerende. Denis Breen i en stramtsiddende diplomatfrakke og blå lærredssko sjokkede ud fra Harrissons med to tunge bind trykker mod sine ribben. Blæst ind fra bugten. Ligesom i gamle dage. Han lod hende indhente sig uden tegn på overraskelse og stak sit matte, grå skæg hen mod hende mens hans hængende underkæbe dirrede under hans alvorlige tale.

Meschugge³¹. Røtter på loftet.

Mr. Bloom gik atter videre med let gang og så foran sig i sollyset den stramme kalot og den dinglede stokparaplystøvfrakke. Taget nogle flotte sving. Se ham nu! Ud går han igen. Også en måde at komme frem i verden på. Og den anden gamle kammesjuk der er tosset, i det der gamle kluns. Hiun må have det hårdt med ham.

U.D.: ud. Jeg vil sværge på at det er Alf Bergan eller Ritchie Goulding. Skrev det for sjov i Scotch House, tør jeg vædde på. Hen til Mentons kontor. Hans østersøjne vil stirre på postkortet. Bliver et syn for guder.

Han gik forbi *Irish Times*. Der kunne ligge andre svar derinde. Ville gerne besvare dem alle. Godt system for kriminelle. En kode. Gået til frokost nu. Kontoristen med brillerne kender mig ikke. Åh, lad dem ligge og simre lidt endnu. Nok besvær med at pløje mig igennem de főtste fireogfyrrer. Ønskes, smart dame til maskinskrivning til hjælp for herre med litterært arbejde. Jeg kaldte dig uartig, darling, fordi jeg ikke kunne lide den anden verden. Vær sød og sig mig, hvad det betyder. Vær sød og sig mig hvilken parfume din kone bruger. Sig mig hvem skabte verden. Den måde de overrumpler én på med alle disse spørgsmål. Og den anden Lizzie Twigg. Mine litterære anstrengelser havde den gode skæbne at blive mødt med anerkendelse af den fremragende digter A. E. (Mr. Geo. Russell). Har ikke tid til at ordne sit hår, drikker tevandspjask med en digtsamling ved siden af koppen.

31. Meschugge: Skør, gal; fra jiddish meshuge som atter kommer fra hebr. mesugga (OED).

Langt det bedste blad til en lille annonce. Kommer nu også ud i provinsen. Kok og husholderske, finere madlavning, hjælp til det grove. Søger energisk mand til arbejde i bar. Anstændig, ung pige (rom. katol.) søger plads i grønt- eller vikualieforretning. James Carlisle³² ordnede det. Seks og en halv procent i dividende. Gjorde en stor forretning på aktierne fra Coates³³. Går forsigtigt frem. Snu, gammel, skotsk gni'er. Alle de små nyheder under dag til dag. Vor nådige og populære vicedronning. Købte nu *Irish Field*³⁴. Lady Mountcashel er helt restitueret efter åbningen i Rathoath. Ræve uspiselige. Skyder hvad som helst. Angsten driver safter frem som gør kødet mørkt nok til dem. Rider overskrævs. Sidder på hesten som en mand. Krafig jagthoppe. Ingen damesadel eller ridepude til hende, åh, nej, nej. Først ved samlingen og først fremme ved aflivningen³⁵. Stærke som en fælthoppe er nogle af disse kvinder i ridedragt. Spankulerer omkring i foderstaldene. Skyller et glas cognac ned, tør og hurtigere end man kan tælle til tre. Hende der ved Grosvenor i morges. Op med hende i vognen: huhej. Hun klarer med lethed stennur eller spring med fem barrier. Tænket nok den klumpnæsedede vognstyrer gjorde det for at genere. Hvem er det nu hun ligner? Åh, jo! Mrs. Miriam Dandrade som solgte mig sine gamle sjaler og sorte undertøj på Shelbourne Hotel. Fraskilt spanskamerikansk. Rørte hende ikke en fjer hvad jeg gjorde med dem. Som om jeg var hendes stumtjener. Så hende ved det vicekongelige selskab, da Stubbs, parkbetjenten, slap mig ind sammen med Whelan fra *Express*. Rydder op i hvad de fine efterlod. Stort tebord. Jeg kom mayonnaise på blommerne, fordi jeg troede det var creme. Det burde have ringet for hendes ører i nogle uger herefter. Ville gerne være hendes tyr. Den fødte kurtisane. Betakker sig for barnekammerarbejde.

32. James Carlisle: James Carlyle (1839-1907) havde forskellige ledende stillinger i presseverdenen, herunder som chefredaktør på *Irish Times* fra 1869 til sin død.

33. Coates: Refererer til en fusion mellem spindeter i 1856. J & P Coats fusionerede med Clark & Co med flere og blev til J & P Coats Ltd (www.coats.com).

34. Købte nu *Irish Field*: *The Irish Field* oplyser på sin hjemmeside at avisen er grundlagt i 1870 og skriver om vadedløb og hestesport. Udkommer hver lørdag. Ejers i dag af The Agricultural Trust.

35. ved aflivningen: O.t. "in at the death". OED: "at the death: (*Hunting*) at the point when game is caught and killed; (*fig.*) at the crucial or last possible moment: at the very end ...".

Stakkels Mrs. Purefoy! Metodist er manden. Metode i galskaben. Safranbolle og mælk og soda til frokost i mælkeriet. K.F.U.M. Spiser med stopur, toogtredive tyggebevægelser i minuttet. Og stadig vokser hans bakenbarter der ligner bedekoteletter. Skal være af god familie. Theodores fætter på Dublin Slof³⁶. En storsnudet slægtning i hver familie. En tilbagevendende nyhed han årligt præsenterer hende for. Så ham ude ved Three Jolly Topers komme gående barhovedet med den ældste dreng der bar en lille en i et indkøbsnet. Skrigeballoner. Den stakkel! Skal så give bryst år efter år på alle tider af natten. Disse afholdsfanatikere tænker kun på sig selv. Hunden i krybben. Kun ét-strykke sukker i min te, hvis De vil være så venlig.

Han stod stille ved Fleet Street-krydset. Frokostpause. En sixpence hos Rowes? Må slå den annonce op på nationalbiblioteket. Otte pence hos Burton. Bedre. Ligger på vejen.

Han spadserede videre forbi Boltons Westmoreland House. Te, te. Jeg glemte at slå Tom Kernan for te.

Tss. Dth, dth! Tænk at ligge tre dage i sengen og stønne med et tørklæde vædet i eddike om panden, med bugen svulmet op. Føj! Simpelthen forførdeligt! Barnets hoved for stort: tænger. Bøjet sammen inden i hende og prøver blindt på at mase sig ud, famler efter udgangen. Mig ville det tage livet af. Molly var heldig at det gik så let med hendes. Man burde opfinde noget der kunne sætte en stopper for det. Et liv med strafarbejde. Idéen med tagesøvi³⁷: dronning Victoria fik det. Ni fik hun. En god læggehone. En gammel kone boede i en sko, hun havde så mange børn. Antrager han havde tæring³⁸. På tide at en eller anden tænkte på det i stedet for at vrøvle om hvad var det nu, den tungsindige barm i sin sølverne pragt. Sludder til at fodre fjolser med. Man kunne let indrette store anstalter, alt sammen ganske smertefrit, af alle skatterne givte hvert nyfødt barn fem pund med rente og rentes rente op til enogtyve fem procent er cirka hundrede shillings og fem skæve pund multipliceret med tyve decimalsystemet vil opmuntre folk til at sætte penge hen og spare hundrede og ti og en smule enogtyve år,

36. Dublin Slot: Hovedsædet for den engelske administration i Irland.

37. tagesøvi: En slags narokose hvor smerteformidler er stærkt svækkede uden at bevidstheden er borte (ODS). Også kaldet analgesi.

38. Tæring: Prins Albert (The prince consort) døde i 1861 af tyfus.

234

235

vil regne det ud på papir bliver en net sum, mere end man tror. Ikke til dødfødte naturligvis. De bliver jo ikke engang registreret. Spildt ulejlighed.

Morsomt syn med de to sammen med deres tykke maver. Molly og Mrs. Moisel. Mødrenes møde. Svindsot viger forbi-gående, men vender så tilbage. Hvor flade de pludseligt ser ud bagefter. Fredfyldte øjne. Sindet befriet for en byrde. Gamle Mrs. Thornton var en munter, gammel sjæl. Alle mine babyer, sagde hun. Madskeen i munden inden hun madede dem. Ah, det er nammjam. Fik sin hånd klemt af gamle Tom Walls søn. Hans første opræden for publikum. Hoved som et præmiegræskar. Den gnavne dr. Murren. Folk banker dem op på alle tider. For Guds skyld, doktor. Min konen plages af veer. Lader dem så vente i månedsvis på honoraret. Angående besøg hos Deres hustru. Folk føler ingen taknemmelighed. Læger er menneskelige, de fleste af dem.

Foran den vældige, høje dør til det irske parlaments bygning³⁹ fløj en flok duer. Deres småpjank efter maden. Hvem skal vi gøre på? Jeg snupper den fyr i sort. Nu kommer den. Værsgo, lykkelige til. Må være spændende fra luften. Apjohn, mig selv og Owen Goldberg oppe i træerne tæt på Goose Green og legede aber. Makrel kaldte de mig.

En gruppe politibetjente rykkede ud fra College Street og marcherede frem i enkeltkolonne. Gåsegang. Madhede ansigter, svedte under hjelmene, klappede på deres stave. Deres affodring med en god portion fed suppe under bæltstedet er forbi. Betjentens lod er ofte lykkelig⁴⁰. De delte sig op i mindre grupper, gjorde honnør og spredte sig til deres områder. Sluppet ud på græs. Bedste øjeblik til at angribe en af dem er midt på dagen. Et slag midt i maden. En anden gruppe der marcherede ude af trit, rundede gitteret ved Trinity og styrede mod stationen. Med kurs mod truget. Gør klar til at nedlægge kavaleriet. Gør klar til at nedlægge suppen.

39. Det irske parlaments bygning: Bygningen blev efter nedlæggelsen af parlamentet (1800) sædet for Bank of Ireland.

40. Betjentens lod er ofte lykkelig: O.T.: "Policeman's lot is oft a happy one", referer til Gilbert & Sullivan *The Pirates of Penzance* med sangen "A policeman's job is not a happy one".

Han krydsede under Tommy Moores skælmske finger⁴¹. De gjorde ret i at stille ham op over et pissoir: vandenes møde. Der burde også være sreder for kvinder. Løber ind på konditorier. Skal lige ordne min hat. *There is not in this wide world a vallee*⁴². Det store nummer ved Julia Morkans koncert⁴³. Bevarede stemmen til det sidste. Var hun ikke elev af Michael Balfe⁴⁴?

Han stirrede efter den sidste, brede uniformsfrakke. Ækle fyre at komme i lag med. Jack Power kunne noget åbenbare⁴⁵. Hans fader var i kriminalpolitiet. Hvis en fyr gav dem problemer under anholdelsen, gav de ham råd for usødet i fængslet. Man kan ikke bebrejde dem det, når alt kommer til alt, med det arbejde de har, især ikke de unge strømere. Den beredne betjent den dag. Joe Chamberlain⁴⁶ fik sin æresgrad på Trinity, han fik redet sig en tur for alle pengene. Det skal jeg love for! Hans hestehove klappede efter os ned ad Abbey Street. Et held, jeg havde åndsnærverelse nok til at dykke ned og ind på Mannings café, ellers havde jeg siddet kønt i det. Han kom virkelig i galop, ved Gud. Må have fået et brud på hjerneskillen af brostrenene. Jeg burde ikke have ladet mig rive med af disse medicinere. Og Trinity-russerne med deres universitetshuer. Ude efter ballade. Jeg lærte dog den unge Dixon at kende som forbandt dette stik for mig på Mater, og nu er han i Holles Street hvor Mrs. Purefoy. Det ene hjul griber ind i det andet. Politiets fløjte lyder stadig i mine ører. Alle stak af. Derfor han valgte mig. Ville overgive mig til politiet. Lige her begyndte det.

41. Tommy Moores skælmske finger: Referer til digteren Thomas Moore (1779-1852). En statue af ham er opstillet i et kryds ved Bank of Ireland og Trinity College; statuen har delikatomatisk løftet en finger. Den skælmske finger referer til en artikel *The Rogueries of Tom Moore* (Tom Moores skalkogigheder) hvori det (urigtigt) hævdes at mange af Thomas Moores digte var oversættelser af franske og latinske digte.

42. Vandenes møde ... a vallee: Referer til et digt af Thomas Moore, *The Meeting of the Waters*, hvori forekommer linjen "There is not in the wild world a valley so sweet".

43. Julia Morkan er den ene af søstrene Morkan i forrællingen *The Dead* (De døde) i *Dubliners*.

44. Michael Balfe: Irsk komponist og sanger; skrev bl.a. musikken til opererne *The Rose of Castile* og *The Bohemian Girl*.

45. Jack Power kunne noget åbenbare: Referer til *Hamlet*, V, 5, 15: Hamlets faders ånd: "... I could a tale unfold whose lightest word/would harrow up thy soul ...". (Brunses overs; Jeg kunne ellers give dig en forrælling/hvis mindste ord nok flansede din sjæl).

46. Joe Chamberlain: Joseph Chamberlain (1836-1914), engelsk politiker, koloniminister og ledende under krigen mod boerne (1899-1902). Han var modstander af hjemmestyre (home rule) for Irland. Han modtog en æresdoktorgrad i Dublin i 1899.

– Op med boerne!

– Et trefoldigt leve for De Wet⁴⁷.

– Joe Chamberlain skal hænges i et gammel æbletræ⁴⁸!

Føhoveder: en bande unge hvalpe der skriger sig hæse. Vinegar Hill⁴⁹. Orkesteret fra mejeristernes laug. Nogle få år senere er halvdelen af dem embedsmænd og tilknyttet øvrigheden. Krigen begynder: ind i hæren hulter til bulter. Samme fyre som plejede på skafottet højt⁵⁰.

Man ved aldrig hvem man taler med. Corny Kelleher, han har Harvey Duff i tankerne⁵¹. Ligesom denne Peter eller Denis eller James Carey som sladrede om invinciblerne⁵². Også medlem af kommunalbestyrelsen. Ægger uerfarne unge til at komme ind blandt de indviede og lønner dem hele tiden med penge fra det hemmelige politi på slottet. Slap ham som en glohed kartoffel. Derfor betjente i civil altid gør kur til tjenestepiger. Det er let at mærke om en mand er vant til at gå i uniform. Hendes hjerteknuser klemmer hende op mod køkkendøren. Krammer hende en smule. Så kommer næste punkt på menuen. Og hvem er den herre som at der er på besøg her? Sagde den unge herre noget? Spanner⁵³ ved nøglehullet. Lokkedue. Varmblodet ung student famler ubehjælpsomt på hendes tykke arme mens hun stryger.

47. De Wet: Den mest berømte boer-general Christian Rudolf de Wet (1854-1922).

48. Joe Chamberlain skal hænges i et gammel æbletræ: Refererer til en variant af sangen *John Brown's Body* med linjen (i nogle udgaver af sangen) "They will hang Jeff Davis to a sour apple tree!" om sydstaternes (Konfederationens) præsident Jefferson Davis.

49. Vinegar Hill: Henvisning til et slag under opstanden i 1798 hvor oprørerne led nederlag.

50. På skafottet højt: Refererer til sangen *God Save Ireland* med omkræder "God save Ireland, said the heroes/ God save Ireland say they all/ Whether on the scaffold high/ or on battiefield we die/ o what matter when for Erin dear we fall". (Gud bevare Irland, sagde heltene/ Gud bevare Irland sagde alle/ Om på skafottet højt/ eller på slagmarken vi døer/ Åh hvad gør det når blot for Irland kær vi faldet). Sangen blev skrevet om de tre såkaldte Manchester martyrer der blev henrettet for drab på en politimand i Manchester i 1867 i forbindelse med befrielsen af to medlemmer af Irish Republican Brotherhood (IRA).

51. Corny Kelleher, han har Harvey Duff i tankerne: Harvey Duff er politispion i skuespillet *The Shaugraun* (Den omskræjmede) (1874) af forfatteren og skuespilleren Dion Boucault (1820/1822-1890), jf. også dette kap., note 75. Om bedemanden Corny Kelleher, se kap. 6 og kap. 15 i slutningen.

52. Peter eller Denis eller James Carey som sladrede om invinciblerne: Se kap. 5, note 48 og note 49.

53. Spanner ved nøglehullet: O.t. "Peeping Tom through the keyhole". En spanner er en voyeur. Peeping Tom refererer til sagnet om Lady Godiva, hertugen af Mercias husstru, der gik i forbøn for hårdt plagede skatteborgere. Hertugen frafaldt skatterne på betingelse af at ladyen red nøgen gennem byen. Det gjorde hun, og indbyggerne holdt sig væk fra gaderne imens, undtagen én, "Peeping Tom".

– Er det her dine, Mary?

– Jeg går ikke med den slags ... Hold op eller jeg siger til fru- en hvordan du er. Ude den halve nat.

– Der er store ting i vente, Mary. Vent og se.

– Åh, hold op med dine store ting.

– Også opvartningspiger. Piger i cigارفørretninger.

James Stephens' idé var den bedste⁵⁴. Han kendte dem. Krede på ti, så en fyr kun kunne stikke sin egen gruppe. Sinn Fein⁵⁵. Bakker man ud, får man kniven. Den hemmelige hånd. Holder sig inde. Eksekutionspelotonen⁵⁶. Fangevogterens datter fik ham ud af Richmond, af sted fra Lusk. Tog ind på Buckingham Palace Hotel lige for næsen af dem⁵⁷. Garibaldi⁵⁸.

Der skal være noget fascinerende: Parnell. Arthur Griffith⁵⁹ har ben i næsen, men han formår ikke at tiltrække den store hob. Eller skvaldrer op om vort yndige land. Vråvl og grønlangkål. Dublin Bakery Companys tesalon. Diskussionsklubber. Atrepublikken er den bedste form for statsstyre. At spørgsmålet om progs skulle gå forud for det økonomiske spørgsmål. Få jeres døtre til at lokke dem hjem. Prop dem med kød og noget at drikke. Gås til Mikselsdag. Her er et godt stykke krydret med timian under forklædet til Dem. Tag endnu en potgåsefedt inden det bliver koldt. Udsultede sværmere. Et rundt stykke til en penny og en spadseretur efter orkesteret. Ingen nåde for forskæreren. Tanken om at den anden betaler, er verdens bedste sovs. Lader fuldstændigt som om de er hjemme. Ræk os lige de abrikoser, jeg mener de ferskner. Den ikke særligt fjerne dag. Homerule sol der står op i nordvest.

Hans smil falmede mens han gik; en tung sky der langsomt skjulte solen, kastede en skygge over Trinitys hovne facade. Sporvogne passerede hinanden, for indadgående, for udadgående, klemtende. Nytteløse ord. Tingene fortsætter ens, dag

54. James Stephens' idé var den bedste: James Stephens (1824-1901) grundlagde The Fenian Society også kendt som Irish Republican Brotherhood der var baseret på celler med hver 10 mand. Om James Stephens, se kap. 3, note 92.

55. Sinn Fein er en irlandsk selvstændighedsbevægelse. Navnet betyder "vi selv alene". Sinn Fein er grundlagt af Arthur Griffith i 1905, se om Griffith kap. 3, note 85.

56. Den hemmelige hånd ... Eksekutionspelotonen: Den hemmelige hånd var en afdeling i IRA, der tog sig af deserterere.

57. Tog ind på Buckingham Palace Hotel: James Stephens indlogerede sig på Buckingham Palace Hotel under sin flugt, se kap. 3, note 92.

58. Garibaldi: Giuseppe Garibaldi, den italienske politiker og frihedshelt (1807-1882).

59. Arthur Griffith: Se kap. 3, note 85.

efter dag; grupper af betjente marcherer ud og hjem; sporvognene ind og ud. De to forrykte der trasker rundt. Dignam blev kørt væk. Minna Purefoy med opsvulmet bug på en seng, hun stønner efter at få trukket barn ud af sig. Et fødes hvert sekund et eller andet sted. Et andet dør hvert sekund. Fem minutter siden jeg fodrede fuglene. Tre hundrede er kradset af. Andre tre hundrede er født, vasker blodet af, alle bliver vasket i lammets blod, vræler maaaaaa.

En hel by fuld falder væk, en anden by fuld fødes, falder også væk; en anden fødes og dør. Huse, husenes linjer, gader, milevis af brolægning, mursten der tårnet sig op, sten. Går over på andre hænder. Denne ejer og den. Værten dør aldrig, siger man. Andre træder i hans sko, når han bliver sagt op. De køber stedet med guld og beholder alligevel alt guld. Svindel er der et eller andet sted. Hobet sammen i byer, slidt ned slægt efter slægt. Pyramider i sand. Opført på vand og vælling. Slaver den kinesiske mur. Store sten forbliver. De runde tårne. Resten murebrokket, forstæder der breder sig i alle retninger, bygget på spekulation. Kerwans hastigt opførte huse⁶⁰, bygget af slagger. Et ly for natten.

Ingen er noget.

Dette er den værste time på dagen. Livskraft. Kedelig, dyster; hader denne time. Føler det som om jeg var blevet spist og spyt-tet ud.

Rektors hus. Hr. pastor dr. Laxdale⁶¹; laks på dåse. Godt konserveret derinde. Som et begravelleskapel. Ville ikke bo i det, om jeg så fik penge for det. Håber de har lever og bacon i dag. Naturen afskyr det tomme rum.

Solen frigjorde sig langsomt og tændte glimt af lys i sølvvarene på den modsatte side i Walter Sextons vindue som John Howard Parnell⁶² gik forbi uden at se.

60. Kerwans hastigt opførte huse: Michael Kirwan (som navnet rentelig staves) var bygmester i Dublin og byggede billige boliger for Dublin Artisan's Dwelling Company. Boligerne var mørke og kolde. De fik betegnelsen "mushroom houses" (Gifford).

61. Hr. pastor dr. Laxdale: O.t. "The reverend dr. Salmon". John Salmon (1819-1904) var professor i teologi og forfatter til lærebøger i matematik, rektor for Trinity College 1888-1902. Salmon = laks.

62. John Howard Parnell var storebroder til Charles Stewart Parnell, se om Charles Parnell kap. 2, note 47. John Howard Parnell var medlem af parlamentet i London 1895-1900 og i 1904 city marshal i Dublin ("byrådssekretær").

Der er han: broderen. Hans udrykte billede. Et ansigt man ikke glemmer. Nå ja, det er et tilfælde. Man tænker selvfølgelig hundrede gange på en person og møder ham ikke. Ligesom et menneske som går i søvne. Ingen kender ham. Der må være et møde i byrådet i dag. Det fortælles at han aldrig tager byrådssekretærens uniform på efter han fik jobbet. Charley Boulger plejede at komme frem på sin høje hest, med trekantet hat, opblæst, pudret og barberet. Se på hans sørgmodige gang. Hans spiset bordervetæg. Blege øjne på et spørgsmål. Jeg har ondt i maven. En stor mands broder: sin broders broder. Han ville se nydelig ud på byens stridshest. Falder ind på D. B. C.⁶³, formentlig for at få en kop kaffe, spiller skak der. Hans broder brugte mennesker som bønder. Lod dem alle gå ad helvede til. Bange for at bemærke noget om ham. Bliver kolde som is ved hans blik. Det er det fascinerende: navnet. Alle en smule sære. Gale Fanny og hans anden søster Mrs. Dickinson⁶⁴ der kører omkring med højrødt seletøj. Ret op og ned som M'Archie, kirurgen. Dog slog David Sheehy ham ved valget i South Meath⁶⁵. Ansøge om at blive Steward for The Chiltern Hundreds og vende tilbage til det offentlige liv⁶⁶. Fædrelandsvennernes banket. Spiser skaller fra orangerfarvede citrusfrugter i parken. Simon Dedalus sagde da man indsatte ham i parlamentet at Parnell ville stige op fra graven og føre ham ud af underhuset med et tag i armen.

63. D. B. C.: Dublin Bread Company, ejet af Dan Dawson. Jf. kap. 6, s. 142, og kap. 7, s. 187 ff. D. B. C. havde en markant bygning i Lower O'Connell Street, opført i 1901, med restaurant på 1. sal. Bygningen blev svært beskadiget i forbindelse med påskeopstanden i 1916 og revet ned.

64. Gale Fanny og hans anden søster Mrs. Dickinson: To af Charles Parnells søstre. Fanny Parnell (1849-1882) grundlagde i 1880 sammen med sin søster Anna Ladies Land League der skulle støtte bønderne og hindre udsættelse af fastere, ligesom Irish National Land League stiftet af Michael Davitt og Charles Parnell i 1879. Fanny skrev også digte; hendes helbred var skrøbeligt, og hendes digte blev henimod slutningen af hendes liv mere dystre. Emily Dickinson, f. Parnell, skrev en biografi om sin broder Charles Parnell.

65. David Sheehy, der var antiparnellit, vandt over John Parnell ved parlamentsvalget i 1903 i South Meath.

66. Ansøge om at blive Steward for The Chiltern Hundreds og vende tilbage til det offentlige liv: O.t.: "Apply for the Chiltern Hundreds and retire into public life". Medlemmer af Parlamentet kan ikke blive fritaget for deres medlemskab. De kan søge om en post som Steward of the Chiltern Hundreds, en sineurepost uden indhold. Når de får denne, kan de blive fritaget for medlemskabet, da ingen kan oppebære løn fra to stillinger i det offentlige. Udsagnet om at blive fritaget for sit medlemskab sigter ikke til Sheehy der blev genvalgt indtil 1918.

Af den tohovedede blæksprutte, af hvis hoveder det ene hoved er det som enderne af værden har glemt at komme nær, mens det andet taler med skotsk accent. Fangarmene ...

De kom bagfra og gik forbi Mr. Bloom langs fortovs-kanten. Skæg og cykel. Ung kvinde.

Og der er han også. Ja, det er virkelig et træf: for anden gang. Kommende begivenheder kaster deres skygge forud. Med anerkendelse af den fremragende digter, Mr. Geo. Russell⁶⁷. Det kunne være Lizzie Twigg sammen med ham. A. E.: hvad betyder det? Initialer måske. Albert Edward, Arthur Edmund, Alphonsus Eb Ed El Esquire. Hvad var det han sagde? Verdens ende med skotsk accent. Fangarme: blæksprutte. Noget okkult: symbolisme. I gang med at docere. Hun sluger det hele. Siger ikke et ord. Til hjælp for herre med litterært arbejde.

Han fulgte med øjnene den høje skikkelse i hjemmestøv tøj, skæg og cykel, en lyttende kvinde ved hans side. Kommer fra den vegetariske. Kun kaninføde og frugt. Spis ikke en bøf. Hvis man gør det, vil øjnene af den ko forfølge én i al evighed. Man siger det er sundere. Skønt det giver mere vand og flere vinde. Prøvede det. Holder dig rendende hele dagen, til og fra. Så slemt som trommesyge. Drømme natten igennem. Hvorfor kalder de den ting de gav mig, nøddesteg? Nutarianere. Frug-tarianere. For at give én forestillingen om at det er en oksesteg man spiser. Absurd. For salt. De salter maden med soda. Holdt mig siddende ved vandhanen hele natten.

Hendes strømp er under kjolekanten sidder i ål. Jeg afskyr det: så smagløst. Disse litterære, æteriske mennesker, de er alle. Drømmende, tågede, symbolister. Æsteter er de. Ville ikke blive overrasket, hvis det var den slags føde, nemlig, som fremkalder det – ligesom bølgjer i hjernen – det poetiske. For eksempel én af disse betjente der sveder irsk stuvning ud i skjorten, kunne man ikke presse en linje poesi ud af. Ved ikke engang hvad poesi er. Man skal være i en særlig stemning.

*Mågen, århømmende tankefuldt
Flager over vandet smult.*

67. Geo. Russell: George Russell, se kap. 7, note 94 og kap. 9, s. 269; "Alle disse spørgsmål er rent akademiske, orakelsvarede Russell inde fra sin skygge".

Han krydsede over til hjørnet af Nassau Street og stod stille foran vinduet til Yeates and Son mens han vurderede priserne på feltkikkere. Eller skulle jeg droppe ind til gamle Harris og få en snak med unge Sinclair? Velopdragen fyr. Formentlig er han til frokost. Må se at få min gamle kikkert indstillet rigtigt. Goerz linser seks guineas. Tyskerne kommer frem alle vegne. Sælger på lempelige vilkår for at erobre kundekredsen. Underbydning. Kunne få en ved et slumpetræf på jernbanens hitre-godskontor. Det er forbliøffende med de ting folk efterlader i tog og gaderobter. Hvad tænker de på? Også kvinder. Utroligt. Sidste år da jeg rejste til Ennis, måtte jeg samle den der bondepiges taske op og række den til hende på Limerick Junction. Også uafhængede penge. Der er et lille ur deroppe på taget af banken til at afprøve kikkerten på.

Hans øjenlåg gled ned til den nedre rand af regnbuehinden. Kan ikke se det. Hvis man forestiller sig det er det, kan man næsten se det. Kan ikke se det.

Han vendte sig omkring, og idet han stillede sig mellem markiserne, holdt han højre hånd ud mod solen i hele armens længde. Ønskede ofte at prøve det her. Ja: fuldstændigt. Spidsen af hans lillefinger udslekkede solens skive. Må være brændpunktet hvor strålerne krydses. Hvis jeg havde sorte briller på. Interessant. Der var en masse snak om disse solpletter da vi holdt til i Lombard Street West. Kiggede op fra baghaven. Det er frygtelige eksplosioner. Der kommer en total solformørkelse i år. Til efteråret engang.

Nu jeg kommer til at tænke på det, den kugle falder efter Greenwichtid. Det er uret der fungerer med en elektrisk ledning fra Dunsink⁶⁸. Må tage derud en første lørdag i måneden. Hvis jeg kunne få en introduktion til professor Joly eller en oplysning om hans familie. Det ville være nok. De føler sig altid komplimenteret. Smiger hvor man mindst venter det. Adelsmand stolt over at nedstamme fra en eller anden konges mai-tresse. Hans formoder. Smør tykt på. Vil du i verden frem, så buk. Gå ikke ind og bus ud med hvad du ved du ikke skal: hvad er parallekse for noget? Vis den herre døren.

68. Uret der fungerer med en elektrisk ledning fra Dunsink: Ballast Office havde også et normalt, udvendigt ur der viste Dunsinktid. Jf. dette kap., note 45.

Ah.

Hans hånd faldt ned langs siden.

Aldrig ved man noget om det. Spild af tid. Kugler af gasarter der snurrer rundt, krydser hinandens baner, sejler forbi. Altid samme gamle melodi. Gasarter, så fast form, så verden, så kulde, så en død skal, der driver rundt, frossen klippe, lige som den ananasklump. Månen. Det må være nymåne, sagde hun. Det tror jeg også.

Han gik videre forbi La Maison Claire.

Vent lidt. Fuldmåne var det den aften søndag fjorten dage nøjagtigt er der nymåne. Gik ned ved Tolkafloden. Ikke ild for en Fairview-måne. Mens hun nynnede: Den unge majmåne svømmer, glut⁶⁹. Han om på den anden side af hende. Albué, arm. Han. Ildormens la-ampe strømmer, glut. Berøring. Fing-re. Spørger. Svarer. Ja.

Stands. Strands. Hvis det var sådan, var det sådan. Måtte.

Mr. Bloom trak vejret hastigt og med langsommere skridt passerede han Adam Court.

Med en rolig tag det roligt-lettelse noterede han, dette er gaden her midt på dagen, Bob Dorans⁷⁰ chabesoskuldre. På sin årlige sviretur, sagde McCoy. De drikker for at sige eller gøre noget eller *cherchez la femme*⁷¹. Oppe på The Coombe med kam-mesjulker og gadepiger⁷², og resten af året pinligt ædru.

Jo. Tænkte det nok. Stikker ind på The Empire. Væk. Hvid sodavand ville gøre ham godt. Her havde Pat Kinsella⁷³ sit Harp Theatre før Whitbred⁷⁴ drev The Queens. En rigtig kernegut.

69. Den unge majmåne svømmer, glut: Fra Thomas Moores *The Young Man, Moon*, oversat til dansk af Emil Aarestrup.

70. Bob Doran: Se kap. 5, note 18 med henv.

71. Cherchez la femme: (fr.) Søg kvinden: Fast udtryk der normalt betyder at der står en kvinde bag alt.

72. kammesjulker og gadepiger: O.t. "chummies and streetwalkers", smign. med "whores and chummies" i kap. 16, note 129. "Chummy" er som påpeget af Store her nærmest at forstå som pigens alfons, sottenør eller lign. men denne betydning er ikke artereret i OED, der om chummy har betydningen skorstensfejerdreng. Som anden betydning er nævnt at det kan være en form for "chum", en slof, dvs. en man deler værelse med i nogen tid. I kap. 6, s. 149, bruges "chummy" i betydningen skorstensfejerdreng.

73. Pat Kinsella var i 1890'erne ejer af The Harp Musical Hall.

74. Whitbred: James W. Whitbread var direktør for The Queen's Royal Theatre efter lukningen af The Harp Musical Hall som han havde været medejer af.

Dion Bouicault⁷⁵-pantomimen med hans ansigt som en høst-måne og en kysehat. Tre Næsvise Piger fra Skolle⁷⁶. Som tiden flyver, ikke? Vistre sine lange, røde pantalonet under skørterne. Drankere, drikkende, lo sprøjtende, deres drik i strid med deres åndedræt. Mere drøn på⁷⁷, Pat. Grove og røde, morskab for drukkenbolte, larmende latter og mere dinglevand. Tag den hvide hat af⁷⁸. Hans blege, svømmende øjne. Hvor er han nu? Tigger et eller andet sted. Den harpe som engang lod os sulte ihjel⁷⁹.

Jeg var lykkeligere dengang. Eller var det mig? Eller er jeg mig nu? Jeg var otteogtyve. Hun treogtyve. Da vi forlod Lombard Street West var noget ændret. Brød sig ikke om det igen efter Rudy⁸⁰. Kan ikke kalde tiden tilbage. Som at holde vand i hånden. Ville du vende tilbage til dengang? Bare begynde dengang. Ville du? Er du ikke lykkelig i dit hjem du stakkels lille uartige dreng? Ville gerne sy knapper i for mig. Jeg må svare. Skriver det på biblioteket.

Grafton Street, munter med udslåede mærkiset, lokkede hans sanser. Musselin-sirts, fruer i silke, fornemme enker, klirren af seletøj, dumpe hovslag på den bagende varme brolægning dybt rungende. Tykke ankler den kvinde har med de hvide strømper. Håber regnen vil svine dem til. Bondejokke fra bøhlandet. Alle de tykskandede kom ind. Giver altid en kvinde klodsede fødder. Molly er ude af trit, set det ud til.

75. Bouicault: Dion Bouicault (1820/1822-1890) var en meget produktiv skuespillerforfatter og skuespiller. Blandt hans mest kendte stykker (melodrammer) er *The Colleen Bawn* (1860), *Arrah-na-Pogue* (1864/65) og *The Shaughraun* (1875). Han havde sin egen skuespillertrup der turnerede i USA, Canada og andre engelsktalende lande. Se også dette kapitel, note 51.

76. Tre Næsvise Piger fra Skole: Reference til Gilbert og Sullivans operette *Mikadoen* (1885) hvor tre piger synger "Three Little Maids from School are we/Pettas Schoolgirl well can be, Filled to the brim with girlish glee/Three little maids from school ..."

77. Mere drøn på: O.t. "More power" med reference til et whiskey-mærke John Powers.

78. Tag den hvide hat af: O.t.: "Take off that white hat" er en fast teaterreplik (catch line) som blev benyttet af minstreangerne (hvide sminket som negre) Moore og Burgess (Roland MacHugh i Annotations to Finnegans Wake, s. 322).

79. Den harpe som engang lod os sulte ihjel: Referer til Thomas Moores *The Harp That Once Through Tara's Halls* med ordene "The harp that once through Tara's halls/the soul of music shed,/now hangs as mute on Tara's walls/as if that soul were fled ...". Om Tara se kap. 7, note 103.

80. Leopold Blooms og Molly Blooms søn døde 9. januar 1894 da Molly var 23 år (fødselsdag 8. september). Bloom fyldte 28 år engang i 1894. Blooms fødselsdag er ikke kendt.

244

245

Han gik videre og gav sig tid foran vinduerne hos Brown Thomas, silkemanufaktur. Kaskader af bånd. Tynde silkestoffer fra Kina. En skrånstillet urne udgød af sin mund en flod af blodfarvet poplin: skinnende blod. Huguenotterne tog det med hertil. *La cause è sainte*. Tara tara. Stortartet kor som. Tara. Skal vaskes i regnvand. Meyerbeer⁸¹. Tara, bum, bum, bum.

Nålepuder. Jeg har længe truet med at købe én. Stikker dem i noget alle vegne. Nåle i gardinerne.

Han blottede lidt af venstre underarm. Afskrabningen næsten væk. Ikke i dag i hvert fald. Må tilbage efter det badevand. Til hendes fødselsdag måske. Junijulijaugustseptember den ottende. Nær ved tre måneder til. Men måske synes hun ikke om den. Kvinder vil ikke samle knappenåle op. Siger det forkortet kær.

Skinnende silketøjer, underskørter på slanke messingstrænger, stråler fra udbredte silkestrømper.

Nytteløst at gå tilbage. Måtte være. Fortæl mig alt.

Høje stemmer. Solvarm silke. Klirrende seletøj. Alt for en kvinde, hjem og hus, netværk af silke, sølv, søde frugter krydrede fra Jaffa. Agendath Netaim. Jordens rigdomme.

En varm, menneskelig fyldighed faldt til ro i hans hjerne. Hans hjerne overgav sig. Duften fra omfavnelser greb ham helt. Hans hungriige kød krævede dunkelt og uden ord at tilbede.

Duke Street. Så er vi her. Må spise noget. The Burton. Så føler jeg mig bedre tilpas.

Han drejede om hjørnet ved Combridges, stadig forfulgt. Klirrende, hovslag. Duftende kroppe, varme, fyldige. Alle kyssede, gav efter; i dybe sommermarker, flirtet sammenpresset græs, i lejekarnerens utætte pottrum, henover sofaer, knirkende senge.

- Jack, elskede!

- Skat!

81. Meyerbeer: Giacomo Meyerbeers (1791-1864) opera *Les Huguenots* (1836) handler om kærlighed mellem en huguenot og en katolik op til og under Baroloomsensnatren i 1572 hvor franske katolikker dræbte et stort antal huguenotter. I 4. akt aftægter stykkets katolikker ed om at dræbe deres fjender, huguenotterne, imod ordene "Pour cette cause sainte, j'obeirait sans crainte à mon Dieu" (For denne hellige sag adlyder jeg uden frygt min Gud). De citerede ord, *La cause è sainte* (Sagen er hellig), er fra den italienske version. Dronning Marguerites arie i operaen, O Beau Pays de la Touraine, kommenteres af Molly i kap. 18, s. 1036.

- Kys mig, Reggy!

- Min ven!

- Elskede!

Med bankende hjerte skubbede han døren op til Restaurant Burton. Stank overvældede hans skælvende åndedræt: den krasse lugt af kødssaft, sjaskede grøntsager. Se dyrene blive fodret.

Mænd, mænd, mænd.

Balancerende på høje stole ved baren med hatten skubbet om i nakken eller ved borde råber de på mere gratis brød mens de tyller i sig og grådigt sluger mundfulde af sjuksket tilberedt mad. Deres øjne buler ud mens de tørrer deres våde overskæg. En bleg, ung mand med fedtet teint polerede glas, kniv, gaffel og ske med sin serviet. Nyt hold bakterier. En mand med sovsepletet hagesmæk skovlede med en gurglende lyd suppe ned i halsen. En mand spyttede noget tilbage på sin tallerken: halvbygget brusk; gummer, ingen tænder til at tygge tyggetyge det. En stor bedekotelet fra stegeristen. Slugter den for at få det overstået. Sørgmodige drankerøjne. Taget munden for fuld. Er jeg lige sådan? Se os selv som andre ser os. En hungrig mand er gram i hu. Arbejdende tænder og kæber. Gør det ikke Åh! Er ben! Den sidste hedenske konge af Irland, Cormac i digtet fra skoletiden, blev kvalt ved Sletty syd for Boyne⁸². Hvad mon det var han spiste. Noget lækkert. Sankt Patrick omvendte ham til kristendommen⁸³. Kunne dog ikke sluge det hele.

- Oksesteg med kål.

- En labskovs.

Lugten af mænd. Savsmuld med spytklatter, sødlig varm røg fra cigaretter, stanken af skråtobak, spildt øl, mænds ølduftende pis, urin i gæring.

Det vendte sig i ham.

Her kan jeg ikke få en bid ned. En fyr der hvæsser kniv og gaffel, for at spise alt det som står foran ham, en gammel kam-

82. Den sidste hedenske konge af Irland, Cormac i digtet fra skoletiden, blev kvalt ved Sletty syd for Boyne: Digtet er af Samuel Ferguson (1810-1886) og hedder *The Burial of King Cormac*. Det handler om Cormacs død i 266 som følge af kvælvning i mad fremkaldt af druidiske præsters forbandelser efter at kongen var overgået til mono-teisme. Se også kap. 17, note 4.

83. Sankt Patrick omvendte ham til kristendommen: Sankt Patrick kom efter overleveringen til Irland i 432 e. vt. Se også kap. 17, note 3.

246

247